

หลักสูตรการครุศึกษาเพื่อความเข้าใจตนเอง (พ.ศ. 2517-2530)

พัฒนาการของการครุศึกษาในช่วงพ.ศ. 2517-2530

ในปี พ.ศ. 2517 ได้มีการยกฐานะของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย โดยรวมวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง 8 แห่งเข้าด้วยกัน เรียกว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มี 8 วิทยาเขตและทุกวิทยาเขตก็มีคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งทำหน้าที่ผลิตครูโดยเฉพาะ และในปี พ.ศ. 2519 มหาวิทยาลัยมหิดลก็จัดตั้งภาควิชาศึกษาศาสตร์ขึ้นในคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จัดตั้งคณะครุศาสตร์ อดุสสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2520 เพื่อผลิตครูอาชีวศึกษาในสาขาวิชาอื่นต่าง ๆ ที่มีการสอนอยู่ในสถาบันฯ สำหรับวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา ปัจจุบันเปิดหลักสูตรปริญญาตรี ครุศาสตร์อดุสสาหกรรมบริการ 6 สาขาวิชาคือ วิศวกรรม โทรคมนาคม สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมภายใน ศิลปอดุสสาหกรรม เทคโนโลยีการผลิตเนื้อ และเทคโนโลยีการผลิตสัตว์

ในปี พ.ศ. 2523 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดประเภท ไม่จำกัดรับนักศึกษา เปิดหลักสูตรสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี 4 ปีใน 2 แขนงวิชา 6 วิชาเอก คือ 1) แขนงวิชาประถมศึกษา วิชาเอกปฐมวัยศึกษา และประถมศึกษา และ 2) แขนง ศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอก ภาษาไทย ศึกษาศาสตร์ สังคมศึกษา และคณิตศาสตร์ ส่วนหลักสูตร ระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี) มีแขนงวิชาเพิ่มขึ้นอีก 1 แขนงวิชาคือ แขนงวิชาบริหารการศึกษา วิชาเอกบริหารการศึกษา โดยยึดหลักการรับเฉพาะครูประจำการและบุคลากรผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว

เนื่องจากการขยายตัวในช่วงข้างต้นดังกล่าวแล้ว จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ระบุว่า ปีการศึกษา พ.ศ. 2531 มีสถาบันครุศึกษาถึง 100 แห่ง กระจายอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ 2 สังกัด คือ กระทรวงศึกษาธิการ (มีสถาบันครุศึกษา 80 แห่ง) ได้แก่ วิทยาลัยครูสังกัดกรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยนวลศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ และช่างศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (มีสถาบันครุศึกษา 20 แห่ง) ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ต่างๆ สถาบันครุศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลิตครูตั้งแต่ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา อนุปริญญา และอย่างสูงไม่เกิน

ระดับปริญญาตรี ส่วนสถาบันครุศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลิตครูตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปจนถึงปริญญาเอก (สำนักราชบัณฑิตยสถานกระทรวงศึกษาธิการแห่งชาติ 2531 : 17)

อาจเรียงลำดับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการครุศึกษาไทยในช่วง พ.ศ. 2517-2530 ตามตารางที่ 34

ตารางที่ 34 สรุปเหตุการณ์สำคัญของการครุศึกษาในช่วง พ.ศ. 2517-2530

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์สำคัญ
2517	<p>วิทยาลัยวิชาการศึกษา ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย แล้วโอนมาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทุกวิทยาเขต</p> <p>ตั้งคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี</p> <p>จัดตั้งวิทยาลัยครูอีก 7 แห่ง</p> <p>จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี</p> <p>โอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษาไปเป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ</p>
2518	<p>ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูให้ผลิตครูได้ถึงระดับปริญญาตรี</p> <p>เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ป.ท.ส.) สาขาอุตสาหกรรมที่วิทยาลัยชุมชนเพชรบูรณ์</p> <p>มีพระราชบัญญัติจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาขึ้น ให้แยกสถานศึกษา 28 แห่ง จากกรมอาชีวศึกษา ไปตั้งเป็นวิทยาเขตของวิทยาลัยฯ เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี</p> <p>วิทยาลัยนิตยภัตฯ เขตถนน ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูมัธยม ใช้เวลาเรียน 1 ปี ต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง</p> <p>วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้สงขลา เทคนิคตากและเทคนิคขอนแก่น เปิดสอนหลักสูตรประโยคครูมัธยม</p> <p>จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานี</p> <p>จัดตั้งแผนกสุศึกษาชั้น ในวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัดชลบุรี</p>

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์สำคัญ
2519	<p>กระทรวงศึกษาธิการประกาศรวมโรงเรียนเทคนิค โรงเรียนการช่าง โรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในจังหวัดเดียวกัน เพื่อจัดตั้งเป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกองวิทยาลัย</p> <p>ปีการศึกษา 2519 วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ขยายการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี (ศษ.บ.) โดยสมทบกับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา</p> <p>ปีการศึกษา 2519 วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ขยายการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี (ศษ.บ.) โดยสมทบกับวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา</p> <p>เปิดภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพรและจังหวัดอ่างทอง</p>
2519	ตั้งคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหาร
2520	<p>สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาที่ผลิตครู คือวิทยาลัยนิตยการเซตุนน และวิทยาลัยนิตยการธนบุรี ผลิตครูประโยคมัธยม (ป.ม.) ประมาณปีละ 100 คนตามแผน</p>
2520	จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัยและจังหวัดสุพรรณบุรี
2521	<p>ตั้งสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช</p> <p>จัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช โดยเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ขั้นต้นและขั้นกลาง</p>
2521	ปีการศึกษา 2521 วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่เปิดสอนระดับนาฏศิลป์ขั้นสูง
2522	<p>จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดกระบี่ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสมุทรสาคร</p> <p>จัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดและวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ขั้นต้นและขั้นกลาง</p> <p>จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ</p>
2523	จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง

ปี พ.ศ.	เหตุการณ์สำคัญ
2524	ปีการศึกษา 2524 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และนครศรีธรรมราช เปิดสอนและนาฏศิลป์ชั้นสูง
2525	จัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นต้นและนาฏศิลป์ชั้นกลาง
2526	ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนชายในวิทยาลัยครู 4 แห่ง จัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นต้นและนาฏศิลป์ชั้นกลาง จัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรัง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
252	โอนนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ไปใช้หลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูให้วิทยาลัยครูสอนวิชาชั้น จัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี และนันทบุรี เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นต้นและนาฏศิลป์ชั้นกลาง
2528	กรมอาชีวศึกษาเลิกรับนักศึกษาฝึกหัดครู
2529	ปรับปรุงการบริหารวิทยาลัยครูเป็นสหวิทยาลัย

หลักสูตรการครูศึกษาเพื่อความเข้าใจตนเอง (พ.ศ. 2517-2530)

หลักสูตรการครูศึกษาไทยในช่วงพ.ศ. 2517-2530 เท่าที่พบหลักฐานมีทั้งหมด
34 ฉบับรายชื่อหลักสูตรการครูศึกษาในช่วงพ.ศ. 2517-2530 ปรากฏในตารางที่ 35

ตารางที่ 25 รายชื่อหลักสูตรการศึกษาในต่างประเทศ พ.ศ. 2517-2530

พ.ศ.	ชื่อหลักสูตร	ชื่อของโรงเรียน/มหาวิทยาลัย	ชื่อโรงเรียน/มหาวิทยาลัย/ต่างประเทศ	จำนวนคน			หมายเหตุ		
				ชาย	หญิง	ไม่ประสงค์ออกใบ / 2 ประเทศ			
2518	1. ประเทศนิวซีแลนด์ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา		1. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาษาต่างประเทศ	/	-	-	/		
2519			2. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	/	-	-		
			3. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	-		
			4. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	-		
			5. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
			6. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
2520			7. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	/		
			8. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	/	-	-		
			9. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	/	-	-		
			10. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
2521					11. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/
2522					12. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/
					13. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/
					14. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	-
2527	2. การศึกษาภาษาต่างประเทศ	2. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	15. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	/	-	-		
2524			16. พ.ศ. 2524 วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	/		
			17. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	-		
			18. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	-		
			19. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
2525	3. ประเทศนิวซีแลนด์ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา	3. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	20. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
			21. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
2526			22. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
2527			23. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	-		
			24. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	/	-	-		
			25. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	/	-	-	-		
2528			26. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	-	-		
			27. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	/	-	-		
			28. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
			29. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	-	/	/		
2530	4. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	4. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	30. วิทยาลัยภาษาต่างประเทศ	-	/	-	-		

ลักษณะของหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้มี 4 ประการดังนี้

1. การผลิตครูสามัญ และอาชีพได้รับการเน้นพอ ๆ กัน
2. มีทั้งหลักสูตรต่อเนื่อง เช่น ป.กศ.สูง อนุปริญญา ปริญญาตรี และหลักสูตรเตรียมบุคลากร (Pre-service training)
3. ระดับของการครุศึกษาสูงขึ้น คือ หลักสูตร ป.ป. ปม. เริ่มหมดไป หลักสูตรส่วนใหญ่ในช่วงนี้เป็นระดับปริญญาตรี
4. มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมากกว่าในช่วงอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2519 ครั้นต่อมา 5 ปี ก็ใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2522

ในการวิเคราะห์นี้ ได้พิจารณาประเด็นหลักคือ ปรัชญาและเป้าหมาย สาระเนื้อหา การสอน และการประเมินผลการศึกษา

1. ปรัชญาและเป้าหมาย

หลักสูตรการครุศึกษาทั้ง 34 ฉบับที่นำมาวิเคราะห์ พบว่ามีหลักสูตรจำนวน 11 ฉบับที่ไม่ได้ระบุปรัชญาและเป้าหมายของหลักสูตรไว้ แต่บางฉบับมีวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งคณะหลักสูตรดังกล่าวคือ 1) ศึกษาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2519 2) หลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2519 3) หลักสูตรครุมัธยมวิชาชั้นสูง วิทยาลัยครูอาชีพ พ.ศ. 2520 4) หลักสูตรปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2520 5) หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2522 6) หลักสูตรการศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2523 7) หลักสูตร พ.ศ. 2524 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2525 หลักสูตรปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2525 9) หลักสูตรปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2526 10) หลักสูตรปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2530 และ 11) หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต พ.ศ. 2530

รายละเอียดของปรัชญาและเป้าหมายของหลักสูตรครุศึกษาไทย โดยในช่วงพ.ศ. 2517-2530 มีปรากฏในตารางที่ 36

ชื่อหลักสูตร	คำเรียกเป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2518</p>	<p>จุดประสงค์</p>	<ol style="list-style-type: none"> ผลิตอาจารย์วิทยาศาสตร์ สำหรับการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ผลิตอาจารย์ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา พลศึกษา เกษตรศึกษา และคหกรรมศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา ผลิตครูผู้บริหารโรงเรียน ชุมชน (ประชาบาล) ตามความต้องการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาการศึกษาชนบท ผลิตนักวิชาการระดับปริญญาตรีแขนงบริหารการศึกษา จิตวิทยา-แนะแนว, ประถมศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา วัสดุและวิจัยการศึกษา การศึกษาชนบท และการศึกษาผู้ใหญ่ 	<p>ไม่ระบุ</p>	<p>หลักสูตร 4 ปี รับผู้จบ ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า</p> <p>หลักสูตร 2 ปี รับผู้จบ อนุปริญญาสาขาต่าง ๆ หรือเทียบเท่า ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และประกาศนียบัตรครูมัธยม</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
วิทยาลัยช่างศิลป์ พ.ศ.2519 (ระดับ ประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นกลาง- ปพช. และระดับประกาศนียบัตรศิลป ศึกษาชั้นสูง - ปมช.	จุดประสงค์	<p>2. เพื่อให้ผู้ศึกษาสำเร็จตามหลักสูตรนี้มีความสามารถ ออกไปประกอบอาชีพเป็นช่างศิลป์ ศิลปิน หรือครู อาจารย์สอนศิลปในโรงเรียน วิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัย ได้โดยมีประสิทธิภาพ</p> <p>หลักการของหลักสูตรคือ 1) มุ่งผลิตครูให้มีความรู้ มีทัศนคติที่ดี รู้จักคิด วินิจฉัย มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่ง จะเป็นหนทางนำคุณประโยชน์มาสู่สังคมและประเทศชาติ</p>	ไม่ระบุ	ระดับ ปพช. เป็นหลักสูตรต่อ จาก ม.ศ.4-5 ของโรงเรียน ช่างศิลป์ เพิ่มอีก 1 ปี สำหรับ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบอาชีพครู ระดับ ปมช. เป็นหลักสูตรต่อจาก ปพช. อีก 2 ปี
พลศึกษาและสุขศึกษา วิทยาลัย พลศึกษา พ.ศ.2519	จุดมุ่งหมาย	<p>1. ให้มีความรู้ความสามารถในวิชาพลศึกษา สุขศึกษา และนันทนาการ เป็นอย่างดี</p> <p>2. ให้ทำการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนได้</p> <p>3. ให้จัดการและดำเนินงานเกี่ยวกับวิชาพลศึกษาและ การกีฬาในโรงเรียนและการแข่งขันกีฬาระหว่าง โรงเรียนได้</p> <p>4. ให้ประสานงาน ช่วยเหลืองานด้าน พลศึกษา สุขศึกษา และนันทนาการ แก่หน่วยงานต่าง ๆ ใน ท้องถิ่นได้</p>	ไม่ระบุ	

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2519</p>	<p>จุดมุ่งหมาย</p>	<p>5. ให้สามารถเป็นผู้ตัดสินกีฬาต่าง ๆ สำหรับท้องถิ่นได้ 6. ให้สามารถหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาการได้</p> <p>มีจำนวนข้อและข้อความเหมือนความมุ่งหมายหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ.2509 นอกจากข้อ 2</p> <p>ข้อ 2 หลักสูตรฉบับนี้ระบุว่า "ให้เป็นผู้มีนิสัยชอบค้นคว้าหาความรู้ มีความคิดริเริ่ม และเป็นผู้รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล"</p> <p>แต่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการ พ.ศ.2508 ข้อ 2 ระบุว่า "...มีความริเริ่ม" ไม่ใช่ "มีความคิดริเริ่ม"</p>	<p>ไม่ระบุ</p>	<p>หลักสูตร 2 ปี รับผู้สำเร็จ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อ ไปทำการสอนในโรงเรียนชั้น ประถมศึกษา</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
การฝึกหัดครู สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519	ความมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้เป็นผู้มีความสามารถ และความรับผิดชอบในหน้าที่ของครู มีวิญญูณของความเป็นครูมีความรักและศรัทธาในอาชีพ 2. ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ในบทบาทที่ยอมรับของสังคมทั่วไป 3. ให้เป็นผู้มีกณินิสัยที่สุจริต ขยัน อดทน ประหยัด และรู้คุณค่าของสัมมาอาชีพ 4. ให้เป็นผู้ไม่หาความรู้อยู่เป็นนิจ รู้จักคิดสร้างสรรค์ ตระหนักในปัญหาของสังคม ตลอดจนมีทักษะ และ วิจารณ์ปัญหาในการแก้ปัญหา 5. ให้เป็นผู้มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพทางกายและใจ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม 6. ให้เป็นผู้มีนิสัย การทำงานอย่างมีหลักสามัคคีธรรม คารวธรรม ปัญญาธรรม และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน 	ระบุ	หลักสูตรระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง มีการเรียนไม่น้อยกว่า 70 หน่วยกิต (4 ภาคเรียน) และระดับปริญญาตรีมีการเรียนไม่น้อยกว่า 65 หน่วยกิต (4 ภาคเรียน)

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
		<p>7. ให้เป็นผู้มีเจตจำนงในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ</p> <p>8. ให้เป็นผู้มีความเข้าใจ การปฏิบัติ และทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับบ้านเมือง การปกครอง ตลอดจนการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตย</p> <p>9. ให้เป็นผู้เห็นคุณค่าในการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริมความเข้าใจอันดีในวัฒนธรรมของชนหมู่อื่นและชาติอื่น</p> <p>10. ให้เป็นผู้รู้จักรักษาดุลยภาพระหว่างธรรมชาติ และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุ เกินกว่าคุณธรรม</p> <p>11. ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ</p>		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
การศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2519	-	ไม่ระบุ มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของคณะคือ 1. ให้การศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาศึกษาศาสตร์ ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า 2. ทำการศึกษาค้นคว้า และวิจัยเพื่อหาความรู้ทางศึกษาศาสตร์ 3. ส่งเสริมการศึกษา และพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษา 4. จัดและดำเนินงานโรงเรียนสาธิต	ไม่ระบุ	หลักสูตร 4 ปี รับผู้มีวุฒิ บ.ศ. 5 หรือเทียบเท่า ผู้มีวุฒิ ป.กศ.สูง หรือประกาศนียบัตรอื่น ๆ ที่เทียบเท่าเข้าศึกษาในชั้นปีที่ 3 ใช้เวลาประมาณ 2 $\frac{1}{2}$ ปี
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย รามคำแหง พ.ศ.2519 (ไม่จำกัดจำนวนรับ)	-	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	หลักสูตร 4 ปี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) และ วิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์)
ครูมัธยมวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยครู อาชีวศึกษา พ.ศ.2520	-	ไม่ระบุ (มีความมุ่งหมายของแต่ละแผนกวิชา)	ไม่ระบุ	หลักสูตร 3 ปี รับผู้จบมัธยมปลายสายอาชีพ(ม.ศ.6) หรือ หลักสูตรวิชาชีพ (ปวช.)

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ.2520	จุดมุ่งหมาย	<p>1. มีความรู้ในวิชาศิลปะลึกซึ้งมากขึ้น พร้อมทั้งมีความ เจริญทั้งกายและจิตใจ</p> <p>2. มีความรู้ความชำนาญในทางศิลปะ เลือกอาชีพได้ ตามความถนัดและความพอใจ</p> <p>3. ให้รู้จักคุณค่าค่าแรงไว้ซึ่งนาฏศิลป์และดุริยางค์ศิลป์ ไทย</p> <p>หลักการของหลักสูตรคือ มุ่งผลิตครูให้ 1) มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถไปประกอบ อาชีพเป็นครูศิลป์</p>	ไม่ระบุ	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (2 ปี)
วิทยาศาสตร์บัณฑิต เทคโนโลยีการ เกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยีและ อาชีวศึกษา บางพระ ชลบุรี	-	<p>ไม่ระบุ</p> <p>มีหลักการของหลักสูตรคือ</p> <p>1. เพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะทาง เทคโนโลยีทาง เกษตรที่ทันสมัยคือ เหตุการณ์และให้ มีเจตคติอันดีงามต่อวิชาชีพเกษตร</p>	ไม่ระบุ	มี 2 ระดับคือ ป.มก. และ วท.บ. (เกษตรศึกษา)

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ.2520	ความมุ่งหมาย	<p>2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ ประสบการณ์และทักษะ ไปถ่ายทอด หรือประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อสังคม</p> <p>เพื่อผลิตครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี สอนดี และสามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้ มีปรัชญาคือ "การศึกษาคือความเจริญงอกงาม"</p>	ระบุ	มีหลักสูตร 4 ปี และ 2 ปี
ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี (ฉบับปรับปรุงใหม่ เริ่มใช้ปีการศึกษา 2520)	วัตถุประสงค์	<p>เช่นเดียวกับหลักสูตร พ.ศ.2515 ซึ่งจัดขึ้นสำหรับผู้มีพื้นความรู้ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเตรียมให้เป็นบัณฑิตทางครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครู และบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าวิจัย สำหรับนักการศึกษาและนิสิตบัณฑิตในสาขาวิชาครุศึกษา</p>	ระบุ	หลักสูตร 4 ปี รับผิดชอบสำเร็จการศึกษาประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และควรเป็นผู้มีบุคลิกภาพและทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับการเป็นครู

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย รามคำแหง	วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีทางการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย 2. ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคม 3. ผลิตงานวิจัย เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงการสอน 4. ส่งเสริมการประดิษฐ์และใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมทางด้าน การเรียนการสอนและอื่น ๆ 5. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ขั้นพื้นฐานทางการศึกษาให้แก่ผู้สนใจทั่ว ๆ ไป 6. เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นสูงต่อไป 	ไม่ระบุ	หลักสูตร 4 ปีของมหาวิทยาลัย เปิด
ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2522	วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้การศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า 2. ทำการศึกษาค้นคว้า และวิจัย เพื่อหาความรู้ทางศึกษาศาสตร์ 3. ส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษา 4. จัดและดำเนินงานโรงเรียนสาธิต 	ไม่ระบุ	หลักสูตร 4 ปี และ 2 ปี

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ พ.ศ.2522	-	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) และวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์)
ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศิลปากร พ.ศ.2522	-	ไม่ระบุ	ไม่ระบุ	หลักสูตร 4 ปี
ประกาศนียบัตรครุมัธยมช่าง อุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา พ.ศ.2523	วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้มีความรู้ความสามารถในวิชาเทคนิคที่จะนำไปสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้เป็นอย่างดี 2. ให้มีความรู้ความสามารถในการสอน โดยเน้นหนักวิธีสอนวิชาชีพเฉพาะสาขา จนสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพสูง 3. ให้มีทักษะในการสอน สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนของหลักและวิธีสอนได้โดยอัตโนมัติ 4. ให้มีกิจนิสัยในการค้นคว้า วางแผน และการเตรียมการสอน โดยถือเป็นงานหลักของหน้าที่ครู รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 	ปบระบุ	หลักสูตร 1 ปี รับผู้มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสาขาช่างอุตสาหกรรม

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
		<p>5. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ปอดมั่งคั่งคนคลีทีดี มีศรัทธาในวิชาชีพครู</p> <p>6. ให้มีความรู้ความสามารถ เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตได้</p> <p>มีปณิธานครุศาสตรบัณฑิตคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพครูช่างอุตสาหกรรม เป็นอาชีพที่รับผิดชอบสูงสุดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติ 2. ครูช่างอุตสาหกรรมมีหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกอบรมช่างเทคนิคชั้นสูง ช่างเทคนิค และช่างฝีมือเฉพาะให้มีความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพที่เป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ 3. การให้โตมาซึ่งครูช่างอุตสาหกรรมต้องฝึกอบรมบุคคลให้มีความรู้ ความสามารถ ในวิชาชีพประสานกับ ความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้ เพราะวิฤฎาณครูช่างอุตสาหกรรมไม่อาจ เกิดขึ้นให้กับบุคคลที่มี 		

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>การศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า ลาดกระบัง พ.ศ. 2523</p>	-	<p>ความชำนาญพิเศษในสาขาวิชาชีพ หรือผู้ที่มี ความรู้ทางวิชาการศึกษา แต่เพียงอย่างเดียว หนึ่ง จำเป็นต้องมีการปลูกฝังกันเป็นการเฉพาะ</p> <p>4. เราอาจสร้างช่างที่ดีหรือครูที่ดีได้เป็นระยะเวลา อันสั้น แต่การสร้างครูช่างอุตสาหกรรมที่ดีจะต้อง ปลูกฝังด้วยการจัดโครงการฝึกอบรมเป็นพิเศษ หรือการให้ปฏิบัติงานอาชีพในช่วงเวลานาน ๆ พอที่จะสะสมประสบการณ์จนอยู่ในขั้นผู้ชำนาญการ</p> <p>ไม่ระบุ</p>	ไม่ระบุ	<p>หลักสูตร 2 ปี รับผู้มีวุฒิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>การศึกษาศาสาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้การศึกษาต่อเนื่องแก่บุคลากรประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษาหรือมีคุณวุฒิทางการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะและความรู้ความสามารถในวิชาการ อันจะนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพของคนที่ 2. เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งกระจายการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นและสนองความต้องการของสังคม 3. เพื่อให้บริการทางวิชาการด้วยการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางการศึกษาแก่ชุมชนและสังคม 4. เพื่อนำเอาวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในวิชาชีพศึกษาศาสตร์ทั้งด้านวิชาการและวิจัย 	<p>ระบุ</p>	<p>ระดับปริญญาตรี (1 ปี) รับครูประจำการหรือบุคลากรที่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ม.สอ. หรือ ป.กศ. หรือ เทียบเท่าหรือจบ ม.6 หรือ เทียบเท่าระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 ปี) ต้องได้ ป.กศ. สูงหรืออนุปริญญา หรือ เทียบเท่า ระดับประกาศนียบัตร (1 ปี) ต้องจบ ม.3 หรือ เทียบเท่า โดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี</p>
<p>พ.ศ.2524 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์</p>	<p>-</p>	<p>ไม่ระบุ</p>	<p>ไม่ระบุ</p>	<p>ปริญญาตรี 4 ปี</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ. 2524</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานครูในระดับประถมศึกษา มีศรัทธาในวิชาชีพครู มีคุณธรรม และมีจริยธรรมของครูประถมศึกษา 2. เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถนำความรู้และเทคนิควิธีไปใช้ในการปฏิบัติงานสอนและการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพทุกวิชา 3. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมและบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจนมีความสามารถในการแนะแนว 4. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานด้านธุรการของโรงเรียนทั้งในสำนักงานสารบรรณ งานการเงิน และงานธุรการเกี่ยวกับการเรียนการสอน 5. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนให้ดีขึ้น ทั้ง 	<p>ระบุ</p>	<p>หลักสูตร 4 ปี มีหลักการของหลักสูตร</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ปริญญาตรีทางการศึกษา (2 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ. 2524</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>	<p>สิ่งแวดล้อมทางกายและทางวิชาการ ตลอดจน ตระหนักในปัญหาของสังคม</p> <p>6. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพทางกายและ ทางใจ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม</p> <p>7. เพื่อให้เป็นผู้ใฝ่หาความรู้อยู่เป็นนิจ มีความคิด สร้างสรรค์ ตลอดจนมีทักษะวิจารณ์ในการแก้ ปัญหา</p> <p>8. เพื่อให้เป็นผู้ที่ เข้าใจ สนับสนุน และกระตือรือร้น ที่จะมีการดำรงชีวิตและมีส่วนร่วมในการปกครอง ประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข ตลอดจนยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และสำนึกในความเป็นไทย ร่วมกัน</p> <p>เหมือนหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ.2524 ทุกประการ</p>	<p>ระบุ</p>	

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>การฝึกหัดครูระดับปริญญาตรีของ สภาการฝึกหัดครู พ.ศ.2524</p>	<p>ความมุ่งหมาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะสอนได้ดี ตามสาขาวิชาเฉพาะของคน และสามารถพัฒนาคุณภาพของเยาวชนได้ 2. ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่ของครู มีวิถุญาณของความเป็นครู มีความรักและศรัทธาในอาชีพ 3. ให้เป็นผู้มีกิจนิสัยที่สุจริต ซื่อ อคทน ประหยัด มีวินัย ในตนเอง และรู้คุณค่าของสัมมาอาชีพ 4. ให้เป็นผู้ไม่หาความรู้เป็นนิจ รู้จักคิดสร้างสรรค์ รู้จักวิเคราะห์เหตุการณ์ความเป็นไป และความเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนมีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา 5. ให้เป็นผู้มีสุขนิสัย ทั้งกายและใจ และสามารถส่งเสริมให้เกิดสุขนิสัยแก่ส่วนรวมด้วย 	<p>ไม่ระบุ</p>	<p>หลักสูตร 4 ปี</p>

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
		<p>6. ให้เป็นผู้มีนิสัยรักการทำงาน โดยยึดหลักสามัคคีธรรม ใช้สติปัญญา มีมารยาทเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว</p> <p>7. ให้เป็นผู้มีเจตจำนงมั่นในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ</p> <p>8. ให้เป็นผู้มีความเข้าใจ มีเจตคติ และปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม เกี่ยวกับบ้านเมือง การปกครอง ตลอดจนการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข</p> <p>9. ให้เป็นผู้เห็นคุณค่าในการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ ส่งเสริมความเข้าใจอันดีในวัฒนธรรมของชนหมู่อื่นและชาติอื่น</p>		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม อาชีวศึกษา	ความมุ่งหมาย	<p>10. ให้เป็นผู้รักษาคุณภาพระหว่างธรรมชาติและ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้ง เห็นแก่คุณธรรมมากกว่าความเจริญทางวัตถุ</p> <p>11. ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และ เจตคติที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่นและ สอดคล้องกับการพัฒนาทาง เศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ</p> <p>12. ให้เป็นผู้รู้จักปรับแนวทางการทำงาน การเรียน การสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนาของสังคมโดย ยึดหลักจริยธรรม</p> <p>1. เพื่อให้ความรู้วิชาการศึกษา แก่ผู้ที่ประสงค์จะเป็น ผู้สอนวิชาชีพ</p> <p>2. เพื่อให้สามารถนำความรู้ทางวิชาชีพไปถ่ายทอดให้ แก่นักเรียนได้ถูกต้องและได้ผลดี</p>	ไม่ระบุ	หลักสูตร 1 ปี รับผู้มีวุฒิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทางบริหารธุรกิจ

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี (ปรับปรุง แก้ไข เริ่มใช้ปีการศึกษา 2525)</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>	<p>3. เพื่อให้สามารถค้นคว้าหาความรู้ทางการศึกษาและ วิชาชีพของคนเพิ่มขึ้น</p> <p>4. เพื่อให้สามารถค้นคว้าหาสาเหตุของปัญหาทางการ ศึกษา และวิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์</p> <p>5. เพื่อให้ได้ครูที่มีความสามารถ มีบุคลิกภาพดี มี คุณธรรมสูง เป็นตัวอย่างที่ดีของเยาวชน</p> <p>6. เพื่อให้สามารถไปศึกษาคือในสถาบันการศึกษาชั้นสูง ขึ้นไปได้</p> <p>เช่นเดียวกับหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี (ปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520) กล่าวคือ เป็นหลักสูตร ครูศึกษาระดับปริญญาตรี จัดขึ้นสำหรับผู้ที่มีความรู้ ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเตรียม ให้เป็นบัณฑิตทางครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากร ทางการศึกษาอีกทั้ง เพื่อ เป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยสำหรับ นักการศึกษาและนิสิตบัณฑิต ในสาขาวิชาครุศึกษา</p>	<p>ระบุ</p>	

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา ปรับปรุงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2525</p>	<p>ความมุ่งหมาย</p>	<p>เหมือนหลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ.2520 คือ หลีกเลี่ยง ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี สอนดี และสามารถรับใช้และพัฒนาสังคมได้</p>	<p>ระบุ</p>	<p>หลักสูตร 4 ปี มีปรัชญาของ หลักสูตรคือ " การศึกษาคือ ความเจริญขององกาม "</p>
<p>ปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.2525</p>	<p>-</p>	<p>ไม่ระบุ</p>	<p>ไม่ระบุ</p>	<p>วิทยาศาสตรบัณฑิต (สาขา ศึกษาศาสตร์) ศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาศึกษาศาสตร์) ศึกษา ศาสตรบัณฑิต</p>
<p>ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ขอนแก่น พ.ศ. 2526</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>	<p>ไม่ระบุ แต่มีวัตถุประสงค์ของสาขามัธยมศึกษาคือ 1) เพื่อส่งเสริมบัณฑิตให้มีความรู้และทักษะเป็นอย่างดี ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่ดี การปรับปรุงใหม่ในระดับมัธยมศึกษา สาขาการประถมศึกษาคือ 1) เพื่อผลิตบัณฑิตสาขา ประถมศึกษาออกไปทำการสอนในโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ</p>	<p>ระบุ</p>	<p>ต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิต รับผิดชอบ พ.ศ.5หรือ เทียบเท่า</p>

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศิลปากร พ.ศ.2527</p>	<p>วัตถุประสงค์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้มีความรู้ในวิชาพื้นฐาน จนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพครู 2. ให้มีความรู้ในวิชาชีพครู จนสามารถนำวิชาครูไปใช้ในการสอนและปฏิบัติงานได้ 3. ให้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาตามสาขาวิชา เฉพาะให้สอดคล้องกับหลักสูตร ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมีความรู้อย่างกว้างขวางในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักสูตรดังกล่าว 4. ให้มีฉันทะและความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ 5. ให้มีความรู้และความสามารถเพียงพอที่จะค้นคว้าต่อไป 6. ให้มีบุคลิกภาพของครูที่ดี โดยเฉพาะในด้านสุนทรียศาสตร์และจริยศาสตร์ 	<p>ระบุ</p>	<p>หลักสูตร 4 ปี มีปรัชญาคือ คุ่มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคคล เพื่อการ เป็นครูที่มีคุณธรรม ทักษะ ความรอบรู้ และศรัทธาคือวิชาชีพ มุ่งส่งเสริมความก้าวหน้าของวิชาชีพครู และการบริการชุมชน ตลอดจนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อยังประโยชน์แก่สังคมและระเทศชาติ</p>

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พ.ศ.2529 วิทยาลัยพลศึกษา	ความมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อผลิตบุคลากรทางพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ และการรักษาความปลอดภัย ให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ถูกต้อง และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ 2. เพื่อผลิตบุคลากรที่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำและส่งเสริมเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพการออกกำลังกาย การรักษาความปลอดภัย และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 3. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ 4. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา และจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีสุนทรีย์ที่ส่งเสริมสุขภาพและบุคลิกภาพอยู่เป็นนิจ 5. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 	ไม่ระบุ	หลักสูตร 2 ปี มีปริญญาคือ หลักสูตรนี้มุ่งผลิตบุคลากร เพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพ พลานามัย และความปลอดภัย

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2530</p>	-	<p>6. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย</p> <p>ไม่ระบุ</p> <p>มีวัตถุประสงค์ของภาควิชาพลศึกษาคือ เพื่อผลิตบุคลากรออกไปเป็นครูพลศึกษา ครูสุขศึกษา เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาประเภทต่าง ๆ และเป็นผู้นำโครงการ สาธารณสุขมูลฐาน ภาคอาชีวศึกษา</p> <p>เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ในการถ่ายทอดทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ตลอดจนงานส่งเสริมเผยแพร่ทางอาชีพเกษตรและ คหกรรมศาสตร์ ในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของราชการ และเอกชน</p>	-	<p>หลักสูตร 4 ปี วิทยาศาสตร์ บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-พลศึกษา) ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์ -พลศึกษา) ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-เกษตร) ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์ -คหกรรมศาสตร์)</p>

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>ปริญญาตรีสายศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ.2529</p>	<p>ความมุ่งหมาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านช่าง อุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม ศิลปกรรม และนาฏศิลป์และดุริยางค์ 2. เพื่อผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านดังกล่าว ให้เป็นครูที่ดี ทั้งทางด้านความสามารถในการถ่าย ทอดความรู้และทักษะในวิชาชีพ มีเจตคติที่ดีและ มีศรัทธาคืออาชีพครู พร้อมทั้งจะสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การผลิตจะเน้นทั้งในด้านคุณภาพและ ปริมาณ 3. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในวิชาการศึกษา เพียง พอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนนักเรียนนักศึกษา ในระดับต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี 4. เพื่อให้มีทักษะในการสอน สามารถปฏิบัติตามขั้นตอน ของหลักการสอนและวิธีสอนที่เหมาะสมได้โดย อัตโนมัติ 	<p>ระบุ</p>	<p>มีปรัชญาการจัดการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์คือ ศึกษา- ศาสตร์พัฒนาครู เพื่อออกไป พัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ สำคัญที่สุดของประเทศชาติ</p>

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
		<p>5. เพื่อให้มีความสามารถในการให้คำแนะนำ การให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ร่วมงาน ตลอดจนการประสานงาน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย</p> <p>6. เพื่อให้มีทัศนคติในการศึกษาค้นคว้า วางแผน และเตรียมการสอน โดยถือเป็นงานหลักของหน้าที่ครู รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ</p> <p>7. เพื่อจัดดำเนินการหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ในการสัมมนาหรือฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร หลักสูตร คำราเรียน อุปกรณ์การเรียน ฯลฯ ทางสายวิชา การศึกษา</p> <p>8. เพื่อทำการวิเคราะห์วิจัยที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาวิชาชีพ อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง โดยเน้นหนักในงานทางด้านที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการเรียนการสอน และการจัดการอาชีวศึกษาแขนงวิชาต่าง ๆ เป็นสำคัญ</p>		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
วิทยาลัยครู พ.ศ.2530 สาขาวิชา การศึกษา	จุดหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู มีความรัก ความศรัทธา ในวิชาชีพครู มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนมีจิตใจใฝ่สัมฤทธิ์ พัฒนา ตนเองอยู่เสมอ 2. มีความรู้และเทคนิควิธีที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่อย่าง มีประสิทธิภาพ 3. มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะและมีวิจารณ์ภายใน การแก้ปัญหา 4. มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางใจ ทั้ง ในส่วนตัวและส่วนรวม 5. มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว 6. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย กระตือรือร้นที่จะมีส่วน ร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 	ไม่ระบุ	เป็นหลักสูตรการผลิตครูและ บุคลากรทางการศึกษามีหลัก การของหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร	คำเรียก เป้าหมาย	เป้าหมายหลักสูตร	จุดประสงค์ กลุ่มวิชา	หมายเหตุ
<p>หลักสูตรอุตสาหกรรมบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง พ.ศ.2530</p>	-	<p>7. รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีของชาติ และมี ความสำนึกในความเป็นคนไทย</p> <p>ไม่ระบุ</p> <p>มีจุดมุ่งหมายของของคณะคือ วิศวกรรมศาสตร์และ วิทยาศาสตร์</p> <p>ผลิตครูอาชีพศึกษาระดับปริญญา เพื่อไปสอนวิชาชีพ และ เทคโนโลยีในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และพัฒนาการของ หน่วยงานที่จัดการอบรมวิชาชีพ ตามโครงการการ ศึกษานอกโรงเรียน</p>	ระบุ	<p>หลักสูตร 4 ปี รับผู้มีวุฒิ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีหลักสูตรมีรายวิชาที่ สอดคล้องสามารถศึกษาต่อใน สาขา</p>

เป้าหมายของหลักสูตรครุศึกษาในช่วงนี้หลากหลาย และกว้างยิ่งไปกว่าทุกช่วงที่วิเคราะห์ผ่านมาแล้ว แต่พอจะประมวลเป้าหมายของหลักสูตรครุศึกษาได้เป็น 6 ประการ ดังนี้

1. ผลิตกำลังคนเฉพาะด้าน เช่น ผลิตนักวิชาการประถมศึกษา ผลิตอาจารย์สอนศิลปโรงเรียน เป้าหมายนี้สะท้อนแนวคิดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Specialist) สูง
2. ผลิตผู้ที่มีความรู้ทักษะกว้าง ๆ สามารถค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น เป็นผู้มีความกระตือรือร้นทางการศึกษา มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เป้าหมายนี้สะท้อนแนวคิดทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์
3. ผลิตผู้ที่มีบุคลิกภาพที่เป็นคนโดยสมบูรณ์ เช่น ให้เป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการใฝ่หาความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย รู้จักใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหา มีทัศนคติที่เหมาะสมต่อบ้านเมือง เป้าหมายนี้สะท้อนแนวคิดทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในสถานะที่เป็นมนุษย์
4. ผลิตผู้ที่สามารถพัฒนาชุมชน (ด้านการศึกษา) เช่น ให้อาจสามารถพัฒนาสถานแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายและทางวิชาการ ตลอดจนตระหนักในปัญหาของสังคม สอดคล้องกับการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม เป้าหมายนี้สะท้อนแนวคิดทางการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
5. ผลิตผู้ที่มีความสามารถ และความรับผิดชอบในหน้าที่ของครู มีวิญญาณของความเป็นครู มีความรัก และศรัทธาในอาชีพ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ (ครู) เป้าหมายนี้สะท้อนแนวคิดทางการเป็นวิชาชีพชั้นสูงของวิชาชีพครู
6. ผลิตคนที่เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริมความเข้าใจอันดีในวัฒนธรรมของชนหมู่อื่น

ภาพของเป้าหมายหลักสูตรทั้ง 6 ประเภท ดังประมวลได้ข้างต้น ตลอดจนการพิจารณา ความถี่ของเป้าหมายดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าเป้าหมายและปรัชญาของหลักสูตรครุศึกษาในช่วงนี้มีลักษณะเด่น ๆ 3 ประการ ดังนี้

1. เน้นการผลิตกำลังคนดังเคยมีมาในช่วงอื่น ๆ เพียงแต่การมองภาพกำลังคนนั้นกว้างขวางกว่าเคย นั่นคือ แม้ว่าการครุศึกษาจะมีภาพของการศึกษาเพื่อสร้างกำลังคนตรงกัน แต่ก็มีภาพของกำลังคนต่างกัน ดังนี้

- 1.1 ครูเป็นกำลังคนเฉพาะด้าน (Specialist)
- 1.2 ครูเป็นกำลังคนที่ยึดหยุ่นในตลาดอาชีพ
- 1.3 ครูเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ คือ เป็นนักวิชาชีพที่ดี ในขณะที่เดียวกันก็เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพด้วย

2. แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมากกว่าในช่วงอื่น ๆ ที่ผ่านมา แต่เป้าหมายของหลักสูตรค่อนข้างคงเดิมตามจุดเน้นของสถาบันครุศึกษานั้น ๆ อย่างไรก็ตามภาพของ ครู คือ กำลังคน เป็นภาพที่ชัดที่สุดของหลักสูตรครุศึกษาในช่วงนี้

3. ภาพของครูที่ไม่ใช่กำลังคน หรือ ไม่ใช่ทรัพยากรมนุษย์ก็ เริ่มปรากฏในช่วงนี้ด้วย แต่ภาพใหม่ก็ยังไม่ชัดเจนนัก และมีหลายภาพซ้อนกันอยู่ เช่น

3.1 ครูในฐานะสมาชิกของสังคม ผู้ตระหนักในปัญหาของสังคม มีวัฒนธรรม นอกจากเป็นบุคลากรในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว

3.2 ครูในฐานะมนุษย์ ผู้มีวิจาร์ญาณ มีบุคลิกภาพทางสุนทรีย์และจริยะ

3.3 ครูในฐานะนักวิชาชีพชั้นสูง ผู้มีหน้าที่ต่อวิชาชีพ นอกจากหน้าที่ต่อผู้เรียน

ดังเคยมา

2. สาระเนื้อหา การสอน และการประเมินผลการศึกษา

2.1 สาระเนื้อหา

สาระเนื้อหาในช่วงนี้หมายถึงเนื้อหาวิชาที่นักเรียนครูต้องเรียน ประกอบด้วย หมวดวิชาสามัญ วิชาชีพครู วิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี หลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้ ส่วนใหญ่มีการจัดสาระเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ แต่ละหลักสูตรมีการจัดหมวดวิชา การเรียกชื่อหมวดวิชา รายวิชาและจำนวนรายวิชาแตกต่างกันบ้าง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักสูตรที่จัดสาระเนื้อหาออกเป็น 5 หมวดวิชา มี 7 หลักสูตร คือ หลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2519 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2521 หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2520 และหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2525) มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ หลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2524 มีเนื้อหาสาระประกอบด้วย 5 หมวดวิชา คือ

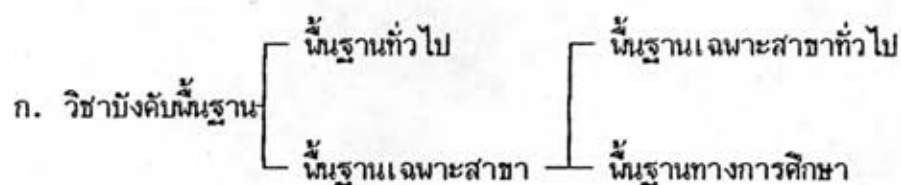
- ก. พื้นฐานทั่วไป/วิชาบังคับทั่วไป
- ข. วิชาชั้นทางการศึกษา/การศึกษา/วิชาชั้นครู
- ค. วิชาเอก
- ง. วิชาโท
- จ. วิชาเลือกเสรี

2. หลักสูตรที่จัดสาระเนื้อหาออกเป็น 4 หมวดวิชา มี 14 หลักสูตร เรียกรวมหมวดวิชาแตกต่างกันดังนี้

สาระเนื้อหาของหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2520 และ พ.ศ. 2525 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. 2522 และ พ.ศ. 2528 หลักสูตรการฝึกหัดครู สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต เทคโนโลยีการเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาชลบุรี พ.ศ. 2520 หลักสูตรการศึกษาสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2523 และหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2526 ประกอบด้วยหมวดวิชา

- ก. วิชาการศึกษาทั่วไป/วิชาพื้นฐาน/วิชาพื้นฐานทั่วไป
- ข. วิชาครู/วิชาชั้นครู/วิชาการศึกษา
- ค. วิชาเฉพาะ (เอก-โท เอกเดี่ยว เอกคู่ เอกผสม ระดับ 1 - ระดับ 2)
- ง. วิชาเลือกเสรี/วิชาเลือกอื่น ๆ

หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2519 และหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2522 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วย 4 หมวดวิชา ดังนี้คือ

ค. วิชารอง

ง. วิชาเลือก

หลักสูตรวิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2520 มีสาระเนื้อหา ประกอบด้วยหมวดวิชา

- ก. วิชาพื้นฐาน
- ข. วิชาการศึกษา
- ค. วิชาเฉพาะสาขา (เอก-โท)
- ง. วิชาเลือก (เลือกจากการศึกษาทั่วไปจากคณะศึกษาศาสตร์และจากหมวดพลศึกษา)

หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พ.ศ. 2527 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วยหมวดวิชา

- ก. วิชาพื้นฐาน
- ข. วิชาการศึกษา
- ค. วิชาอื่น
 - บังคับเฉพาะสาขา
 - เลือก
- ง. วิชาเลือกเสรี

หลักสูตรปริญญาตรีสายศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
พ.ศ. 2529 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วยหมวดวิชา

ก. วิชาพื้นฐาน

ข. วิชาการศึกษา

- การศึกษาพื้นฐาน
- การศึกษาเฉพาะสาขา
- การศึกษาเลือก
- วิชาแกนวิชาชีพ

ค. วิชาชีพ

- วิชาชีพเฉพาะสาขา
- วิชาชีพเลือก

ง. วิชาเลือกเสรี

แต่สำหรับสาขาเกษตรศาสตร์ ประกอบด้วย

ก. วิชาพื้นฐาน

ข. วิชาชีพ

- วิชาแกนเกษตรศาสตร์
- วิชาเฉพาะสาขา
- วิชาบังคับสาขา
- วิชาเลือกสาขางานเฉพาะ

ค. วิชาเลือกการศึกษา

ง. วิชาเลือกเสรี

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ลาดกระบัง พ.ศ. 2523 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วยหมวดวิชา

ก. วิชาการศึกษา

- วิชาพื้นฐานทางการศึกษา
- วิชาครู

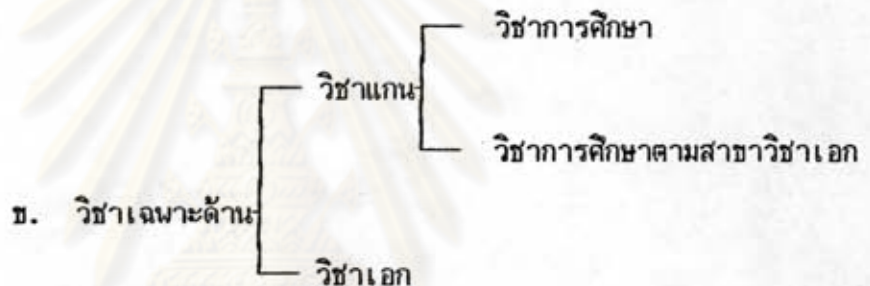
ข. วิชาชีพเฉพาะและวิทยานิพนธ์

- ค. วิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา
- ง. วิชาเลือกเสรี (บางสาขาไม่มี)

3. หลักสูตรที่จัดสาระเนื้อหาออกเป็น 3 หมวดวิชา โดยจัดหมวดวิชาครู/การศึกษาเข้าไปรวมอยู่ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน มี 4 หลักสูตร คือ

หลักสูตรปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2530 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วยหมวดวิชา

ก. วิชาบังคับพื้นฐานทั่วไป

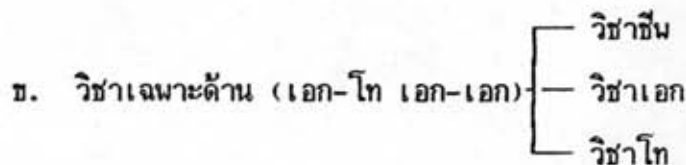

ค. วิชาเลือกและ/หรือวิชาโท

และการฝึกงาน (สาขาสุขศึกษาไม่มีการฝึกงาน สาขาเกษตรและคหกรรม ฝึก 250 ชั่วโมง สาขาอื่น ๆ 150 ชั่วโมง)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ. 2529 วิทยาลัยพลศึกษา มีสาระเนื้อหาประกอบด้วยหมวดวิชา

ก. วิชาพื้นฐาน

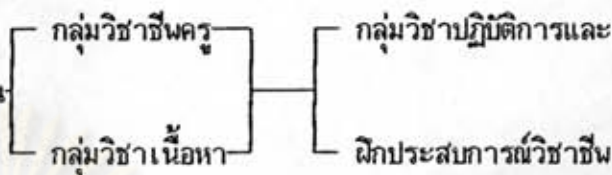
ค. วิชาเลือกเสรี

หลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ. 2530 สาขาวิชาการศึกษา มีสาระเนื้อหาประกอบด้วย

ด้วยหมวดวิชา

ก. วิชาพื้นฐานทั่วไป

ข. วิชาเฉพาะด้าน

ค. วิชาเลือกเสรี

4. หลักสูตรที่จัดสาระเนื้อหาออกเป็น 3 หมวดวิชา ไม่มีหมวดวิชาเลือกเสรี

มี 4 หลักสูตรคือ

หลักสูตรวิทยาลัยช่างศิลป์ พ.ศ. 2519 และหลักสูตรพลศึกษาและสุขศึกษา

วิทยาลัยพลศึกษา พ.ศ. 2519 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วยหมวดวิชา

ก. วิชาพื้นฐาน

ข. วิชาการศึกษา

ค. วิชาเฉพาะ (เอก-โท)

หลักสูตรครูมัธยมวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยครูอาชีวศึกษา พ.ศ. 2520 มีสาระเนื้อหา

ประกอบด้วยหมวดวิชา

ก. วิชาพื้นฐาน

ข. วิชาการศึกษา

ค. วิชาเทคนิค

วิชาบังคับ

ทั่วไป

เอก

วิชาเลือก

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2519 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วยหมวดวิชา

- ก. วิชาสามัญ
- ข. วิชาครู
- ค. วิชาพิเศษ

5. หลักสูตรที่เรียนเฉพาะวิชาการศึกษา คือหลักสูตรประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2524

6. หลักสูตรที่จัดสาระเนื้อหาออกเป็นงาน โดยให้นักเรียนผู้เรียนต้องไปปฏิบัติจริง เป็นหลัก มี 2 หลักสูตร คือ

หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ. 2524 มีเนื้อหาสาระประกอบด้วย 6 งานคือ

- ก. งานสอน
- ข. งานกิจการนักเรียน
- ค. งานแนะแนว
- ง. งานธุรการ
- จ. งานพัฒนาสังคม
- ฉ. งานพัฒนาตน

หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา 2 ปี สาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ. 2524 มีสาระเนื้อหาประกอบด้วย 3 งานคือ

- ก. งานสอน
- ข. งานแนะแนว
- ค. งานบริหารและพัฒนา

เมื่อนิยามแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การจัดสาระเนื้อหาดังกล่าว ประกอบด้วย
หมวดวิชาสามัญ (พื้นฐานการศึกษาทั่วไป) หมวดวิชาชั้นครู (การศึกษา) หมวดวิชาเฉพาะและ
หมวดวิชาเลือกเสรี แต่ละหลักสูตรมีสาขาวิชาชั้นที่หลักสูตรจัดให้เลือกเรียน จำนวนหน่วยกิตของ
แต่ละหมวดวิชา และจำนวนปีที่ต้องศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 37

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 สาระเนื้อหาและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรการศึษาไทยในช่วง พ.ศ.2517-2530

ชื่อหลักสูตร	หมวดวิชา สาขาวิชา	สามัญ (พื้นฐาน)	วิชาครู/การศึกษา		วิชาเฉพาะ (เอก-โท)	เลือกเสรี	หน่วยกิต รวมไม่ น้อยกว่า	จำนวนปี				ระดับ	
			วิชาครู	การศึกษา				1	2	3	4	ป.ศ. ชั้นสูง/ อป. ปริญญา	ป.ศ.
1.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ ม.สงขลารา พ.ศ.2518	วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	36	-	37	60	12	145	-	-	-	/	-	/
2.วิทยาลัยช่างศิลป์ พ.ศ.2519	-	4	-	18	60	8	75	-	/	-	-	-	/
3.พลศึกษาและสุขศึกษา ว.พลศึกษา พ.ศ.2519	-	/	-	10	/	-	/	/	-	-	-	-	-
4.ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา กรมการฝึกหัดครู พ.ศ.2519	-	18	-	13	59-61	-	90-92	-	/	-	-	-	/
5.การฝึกหัดครูสาขาฝึกหัดครู พ.ศ.2519	พัฒน-มัธยม ปฐมวัย	73	14	-	-	-	87	-	/	-	-	-	-
6.การศึกษามัธยมศึกษา ม.เชียงใหม่ พ.ศ.2519*	พัฒน-มัธยม ปฐมวัย	24	24	-	22	-	70	-	/	-	-	-	/
	พัฒน-มัธยม ปฐมวัย	14	18	-	27	6	65	-	/	-	-	-	/
	พัฒน มัธยม หลานมาบ กศ.ไม่พอ	45	-	42	48	6	144	-	-	-	/	-	/
	พัฒน มัธยม หลานมาบ กศ.ไม่พอ	2	-	42	48	6	86	-	/	-	-	-	/
7.ศึกษาศาสตร์ ม.ราชภัฏ พ.ศ.2519**	วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	42-58	34-38	-	45-57	3-24	144-147	-	-	-	/	-	/
8.ครูมัธยมวิชาชีพชั้นสูง ว.ศ.อาชีวศึกษา พ.ศ.2520	-	33	-	22	55-60	-	110	-	-	/	-	-	/
9.วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ.2520	-	54	29	-	72	ปึงคิม 9	164	-	-	-	/	-	/
10.วิชาศึกษาศาสตร์บัณฑิต เทคโนโลยีการเกษตร	เกษตรศึกษา	47	21	-	65	12	145	-	-	-	/	-	/
11.การศึกษามัธยมศึกษา ม.ศรีนครินทร์ พ.ศ.2520	-	35	-	36	49	15	135	-	-	-	/	-	/
12.ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ.2520	ปฐมวัย พัฒน	-	-	18	49	3	70	-	/	-	-	-	/
	มัธยม	40	45	-	45	5	135	-	-	-	/	-	/
	การสอนวิชาเฉพาะ	35	35	-	60	5	135	-	-	-	/	-	/
	การศึกษามัธยมศึกษา	40	40	-	50	5	135	-	-	-	/	-	/
	ศึกษาศาสตร์	40	60	-	30	5	135	-	-	-	/	-	/
13.ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ม.ราชภัฏ พ.ศ.2521	ศึกษาศาสตร์	47-58	34-38	-	54-69	5-7	144-146	-	-	-	/	-	/
14.ศึกษาศาสตร์ ม.เชียงใหม่ พ.ศ.2522	วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	45	-	42	48	6	144	-	-	-	/	-	/
	วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	2	-	42	48	6	86	-	/	-	-	-	/
15.ศึกษาศาสตร์ ม.สงขลารา พ.ศ.2522	วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	36	-	37	60	12	144	-	-	-	/	-	/
	วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	4	-	18	60	8	75	-	/	-	-	-	/
16.ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ม.ศิลปากร พ.ศ.2522	พัฒนศึกษา	46	38	-	33-36	27-30	145	-	-	-	/	-	/
	มัธยมศึกษา	46	32	-	48-62	5-19	145	-	-	-	/	-	/
17.การศึกษาศาสตรบัณฑิตอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2523	ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม	8-11	30-31	-	30-46	-	76-88	-	/	-	-	-	/
18.การศึกษามหาศึกษาศาสตร์ ม.สุโขทัย	พัฒน มัธยม	36	36	-	60	12	144	-	-	-	/	-	/
	พัฒน มัธยม บริหาร	6	24	-	30-42	6-12	72	-	/	-	-	-	/
	-	-	24	-	6	-	30	/	-	-	-	-	/
19.พ.ศ.2524 ศึกษาศาสตร์ ม.สงขลารา	วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	36	-	37	60	12	145	-	-	-	/	-	/
20.ปริญญาตรีทางการศึกษา(4 ปี)สาขาพัฒน พ.ศ.2524	พัฒนศึกษา	/	/	-	/	6	141	-	-	-	/	-	/
21.ปริญญาตรีทางการศึกษา(2 ปี)สาขาพัฒน พ.ศ.2524	พัฒนศึกษา	/	/	-	/	-	15	-	/	-	-	-	/
22.การฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา พ.ศ.2524	ปฐมวัย เทคโนโลยีการศึกษา	38	42	-	54	6	140	-	-	-	/	-	/
	มัธยม	38	42	-	60	6	146	-	-	-	/	-	/

*หน่วยกิตในหมวดวิชาสามัญคือ หน่วยกิตของวิชาพื้นฐานทั่วไป (42) รวมกับวิชาเลือกทางศึกษาศาสตร์และการใช้ห้องสมุด (3) ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในวิชาเฉพาะสาขาทั่วไป หน่วยกิตในหมวดวิชาการศึกษาคือ หน่วยกิตของวิชาพื้นฐานเฉพาะสาขาทั่วไป (6) วิชาพื้นฐานทางการศึกษา (9) และวิชาชีพทางการศึกษา (27)

**มีอีก 2 สาขาวิชาในหลักสูตรแต่ไม่เรียบการศึกษาคือ สาขาวิชาครูและปฏิบัติศาสตร์

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	หมวดวิชา สาขาวิชา	สามปี (หลักสูตร)	วิชา/การศึกษา		วิชาเฉพาะ (เอก-โท)	เลือกเสรี	หน่วยกิต รวมไม่ น้อยกว่า	จำนวนปี				ระดับ		
			วิชา	การศึกษา				1	2	3	4	ป.ศ. ชั้นสูง อายุ ปริญญา	ป.ศ.ร	
23.ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษา	บริหารธุรกิจ	-	-	38	--	-	38	✓	-	-	-	-	-	✓
24.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต 4 ปี พ.ศ.2525	ปรัชญา ปรวทยา มัธยมศึกษา การสอนวิชาเฉพาะ การศึกษานอกระบบ	40 35 40 40	45 35 40 60	- - - -	45 60 50 30	5 5 5 5	135 135 135 135	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	✓ ✓ ✓ ✓
25. การศึกษานิตยศึกษาศาสตร์ พ.ศ.2525 ม.ศรีนครินทร์	วิชาศาสตร (-พลศึกษา)	30	38	-	55-62	5-17	140	-	-	-	-	-	-	✓
26.ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ม.เกษตร พ.ศ.2525	ศิลปศาสตร (-พลศึกษา) ศิลปศาสตร (-เกษตร) ศิลปศาสตร (-คหกรรม) ศึกษาศาสตร์ (-สุขศึกษา) ศึกษาศาสตร์ (ธุรกิจ)	43 42 73 51	- - - -	31 31 24 25	64 64 44 60	4 5 4 6	142 142 145 142	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	✓ ✓ ✓ ✓ ✓
27.ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ม.ขอนแก่น พ.ศ.2526	ปรัชญา มัธยมศึกษา พลศึกษา	30 32 5	- - -	25 36 22	75 68 49	13 9 2	145 145 78	- - -	- - ✓	- - -	- - -	- - -	- - -	✓ ✓ ✓
28. บัณฑิตชั้นสูง พ.ศ.2529	ปรัชญา	20	-	20	42	3	85	-	✓	-	-	-	-	✓
29.ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ม.ศิลปากร พ.ศ.2527	ปรัชญา	34	36	-	62,45	5	135	-	-	-	-	-	-	✓
30.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ ว.เทคโนโลยี พ.ศ.2529	เกษตรศึกษา ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม ธุรกิจศึกษา คหกรรม ศึกษาศาสตร์	44 38 32 35 32	- - - -	28 28 36 31	69 78 75 72-75 72-82	6 6 6 6 6	145 150 149 144-147 140-150	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	- - - - -	✓ ✓ ✓ ✓ ✓
31.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ ม.เกษตร พ.ศ.2530	วิชาศาสตร (-พลศึกษา) ศิลปศาสตร (-พลศึกษา) วิชาศาสตร (-เกษตร) ศิลปศาสตร (-คหกรรม) ศึกษาศาสตร์ (-สุขศึกษา)	43 42 74 51	- - - -	31 31 24 26	64 64 44 60	4 5 4 6	142 142 146 143	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	✓ ✓ ✓ ✓ ✓
32. วิทยาลัย พ.ศ.2530 สาขาวิชาการศึกษา	ศึกษาศาสตร์ (ธุรกิจ) ปรัชญา กึ่งปรัชญา มัธยมศึกษา การ ศึกษาศาสตร์	50 40 40	- 60 37-41	38 -	48 34 60	5 6 6	141 141 143-147	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	✓ ✓ ✓
	ปรัชญา กึ่งปรัชญา มัธยมศึกษา การ ศึกษาศาสตร์	16 16	28 18	- -	30 30	4 4	78 68	- -	✓ -	- -	- -	- -	- -	✓ ✓
33. ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต พ.ศ.2530	ทุกสาขา (นอกจากปรัชญา) ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม	24 8-17	23 -	- 30-31	30 27-46	4 6	81 76-86	- -	✓ -	- -	- -	- -	- -	✓ ✓

เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา จะเห็นว่า มีลักษณะเด่น ๆ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรปริญญาตรี 26 หลักสูตร และต่ำกว่าปริญญาตรี 7 หลักสูตร
2. ทุกหลักสูตรใช้ระบบหน่วยกิต
3. การจัดวิชา มีลักษณะเป็นสาขาลึกยิ่งกว่าทุกสมัยที่ผ่านมา มีการจัดวิชาเป็น 4 กลุ่ม คือ วิชาพื้นฐานเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ วิชาการศึกษาหรือวิชาครู ซึ่งเป็นวิชาชีพ วิชาเฉพาะด้านที่ต้องการเน้น และวิชาเลือกเสรีตามความสนใจ ทั้งนี้อาจเรียกชื่อต่าง ๆ กันไปในแต่ละหลักสูตร
4. ให้ความสำคัญต่อความสนใจของผู้เรียนมากกว่าหลักสูตรในช่วงอื่นที่ผ่านมา ดังจะเห็นว่า มีวิชาเลือกเสรีในเกือบทุกหลักสูตรของช่วงนี้
5. เน้นวิชาพื้นฐาน วิชาครู (การศึกษา) และวิชาเฉพาะ (Major-Minor) พอ ๆ กัน
6. ส่วนใหญ่ของหลักสูตรการศึกษานี้ใช้ระยะเวลา 4 ปี แสดงถึงแนวคิดแห่งความเป็นวิชาชีพ มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา

รายละเอียดของแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรในช่วงนี้มีดังต่อไปนี้

ก. หมวดวิชาสามัญ (พื้นฐาน) หรือหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาสามัญ(พื้นฐาน) ประกอบด้วย วิชาหรือกลุ่มวิชา และจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชา ดังปรากฏในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 กลุ่มวิชาและจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาสามัญ (พื้นฐานทั่วไป)

ชื่อหลักสูตร	จำนวน ปี	สาขาวิชา	กลุ่มวิชา ชื่อหมวดวิชา	บังคับในหลักสูตร										รวม	เลือก ไม่น้อยกว่า	รวม
				ภาษา		วิทยาศาสตร์- โหราศาสตร์		สังคม	มนุษย	อื่น ๆ		รวม				
				ไทย	อังกฤษ	วิทยาศาสตร์	คณิต			ศาสนา	ศาสนา		อื่น ๆ			
1.ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ ม.วงษ์เกล้าฯ พ.ศ.2518	4	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	พื้นฐาน	2	6	3	3	6	6	6	2	2	-	-	-	
2.วิทยาลัยช่างศิลป์ พ.ศ.2519	2	-	พื้นฐาน	✓	-	-	✓	2	-	-	2	-	-	32	4	36
3.พลศึกษาและดุริยางคศิลป์ ว.พศศึกษา พ.ศ.2519	2	-	พื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	4	-	4
4.ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศาสตร์ กรมการฝึกหัดครู พ.ศ.2519	2	-	สามัญ ฝึกสอน	12	9	10	8	10	4	5	1	-	-	✓	-	✓
5.การฝึกหัดครู ศึกษาศาสตร์ พ.ศ.2519	2	ประถม-มัธยม ประถมวิชา	พื้นฐาน	4-6	6-2	4	2	4	4	3	✓	-	-	18	-	18
6.การศึกษามัธยมศึกษา ม.เชียงใหม่ พ.ศ.2519	2	ประถม-มัธยม ประถมวิชา	พื้นฐาน	0-2	0-2	-	-	4	4	3	-	-	-	65	8	73
7.การศึกษามัธยมศึกษา ม.เชียงใหม่ พ.ศ.2519	4	ประถม มัธยม ศึกษาศาสตร์ คส. ฝึกสอน	พื้นฐานทั่วไป	12	12	3	3	6	6	2	1	-	-	24	-	24
8.การศึกษามัธยมศึกษา ม.เชียงใหม่ พ.ศ.2519	2	ประถม มัธยม ศึกษาศาสตร์ คส. ฝึกสอน	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	14	-	14
9.คณะศึกษาศาสตร์ ม.ราชภัฏวทส. พ.ศ.2519	4	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	บังคับทั่วไป	3-9	6	3-20	6-9	8-14	5-14	3	1	-	-	2	-	2
10.ครูมัธยมศึกษาชั้นสูง ว.ค.อาชีวศึกษา พ.ศ.2520	3	-	พื้นฐาน	-	6	9	9	-	-	-	2	-	-	42-53	-	42-53
11.ว.นาฏศิลป์ พ.ศ.2520	4	-	พื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	28	5	33
12.วิทยาศาสตร์มัธยม เทคโนโลยีการเกษตร	4	เกษตรศึกษา	พื้นฐาน	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-	54	-	54
13.การศึกษามัธยมศึกษา ม.ศรีนครินทร์ พ.ศ.2520	4	-	พื้นฐาน	4	4	2	2	8	2	5	2	-	-	47	-	47
14.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	4	35
15.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ประวัติน ประถม	การศึกษาทั่วไป	8	6	3	2	9	-	1	1	-	-	30	10-11	40
16.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	มัธยม	การศึกษาทั่วไป	8	6	3	2	9	-	1	1	-	-	30	5-6	40
17.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	การศึกษามัธยมศึกษา	การศึกษาทั่วไป	8	6	3	2	9	-	1	1	-	-	30	10-11	40
18.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ศึกษาศาสตร์	บังคับทั่วไป	3-9	6	3-20	6-9	8-14	5-14	3	1	-	-	47-58	-	47-58
19.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	2	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	พื้นฐานทั่วไป	12	12	3	3	6	6	2	2	-	-	45	-	45
20.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	2	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	พื้นฐาน	4	5	3	3	6	6	2	2	-	-	22	4	26
21.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	พื้นฐาน	8	7	4	4	11	10	1	1	-	-	43	-	46
22.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ประถมศึกษา	พื้นฐานทั่วไป	8	7	4	4	11	10	1	1	-	-	46	-	46
23.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	2	มัธยมศึกษา	ศึกษาศาสตร์และ	8	7	4	4	11	10	1	1	-	-	46	-	46
24.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	2	ศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์	ศึกษาศาสตร์และ	7-8	4	8-11	4	8-11	4	8-11	4	-	-	7-8	4	8-11
25.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	พื้นฐาน	8	6	6	-	6	12	-	-	-	-	36	-	36
26.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	2	ประถมศึกษา	พื้นฐาน	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	6	-	6
27.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	1	ประถมศึกษา	พื้นฐาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	พื้นฐาน	5	5	3	3	6	6	2	2	-	-	32	-	32
29.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ศึกษาศาสตร์ ศิลปศาสตร์	พื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	32	4	36
30.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	2	ประถมศึกษา	พื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓
31.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ประถมศึกษา	พื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓
32.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ประถมศึกษา	พื้นฐาน	4	4	4	2	8	3	1	4	-	-	32	8	40
33.ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ 4 ปี พ.ศ.2520	4	ประถมศึกษา	พื้นฐาน	4	4	4	2	8	3	1	4	-	-	32	8	40

ตารางที่ ๑๖ (ต่อ)

ชื่อหลักสูตร	จำนวน ปี	สาขาวิชา	กลุ่มวิชา ชื่อหมวดวิชา	บังคับในหลักสูตร										รวม ไม่น้อยกว่า	รวม
				ภาษา		วิทยาศาสตร์- คณิตศาสตร์		สังคม		มนุษย		อื่น ๆ			
				ไทย	อังกฤษ	ไทย	คณิต	ศาสตร์	ศาสตร์	ภาษา ไทย	วิธี ศึกษา				
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงครูอาชีวศึกษา วิทยาศาสตร์บัณฑิต พ.ศ.2525	1	บริหารธุรกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	4	ปรัชญา ปรชธนา	การศึกษาทั่วไป	8	6	3	2	6	3	1	1	(เฉพาะสาขา)	29	11	40
	4	นิเทศ	การศึกษาทั่วไป	3	6	3	2	6	3	1	1	(เฉพาะสาขา)	29	6	35
	4	การสอนวิชาเฉพาะ	การศึกษาทั่วไป	8	6	3	2	6	3	1	1	(เฉพาะสาขา)	29	11	40
	4	การศึกษานอกระบบ	การศึกษาทั่วไป	8	6	3	2	6	3	1	1	(เฉพาะสาขา)	29	11	40
การศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ.2525 ม.ศรีนครินทร์	4	วิทยาศาสตร์ (-หรือชีว)	พื้นฐานทั่วไป	5	-	2	2	6	4	6	2	(สหกรรม)2	30	-	30
ปริญญาตรีหมวดศึกษาศาสตร์ ม.เกษตร พ.ศ.2525	4	ศิลปศาสตร์ (-หรือศึกษา)	พื้นฐานทั่วไป	9	9	7	10	6	2	✓	-	-	43	-	43
	4	วิทยาศาสตร์ (-เกษตร)	พื้นฐานทั่วไป	12	-	6	6	10	6	2	✓	-	42	-	42
	4	ศิลปศาสตร์ (-สหกรรม)	พื้นฐานทั่วไป	3	8	26	7	21	6	2	-	-	73	-	73
	4	ศิลปศาสตร์ (-สหกรรม)	พื้นฐานทั่วไป	6	10	6	6	15	6	2	2	-	51	-	51
	4	ศึกษาศาสตร์ (-ครูศึกษา)	พื้นฐานทั่วไป	9	-	16	6	10	6	4	✓	-	51	-	51
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ม.ขอนแก่น พ.ศ.2526	4	ศึกษาศาสตร์ (ธุรกิจ)	พื้นฐานทั่วไป	6	9	3	6	16	6	4	✓	-	50	-	50
	4	ปรชธนา	พื้นฐานทั่วไป	6	6	4	2	7	8	4	1	-	38	-	32
	4	นิเทศ	พื้นฐานทั่วไป	6	6	-	-	7	8	4	1	-	32	-	32
	2	พลศึกษา	พื้นฐานทั่วไป	-	-	2	-	-	-	-	1	-	5	-	5
นาฏศิลป์ชั้นสูง พ.ศ.2529	2	-	พื้นฐานทั่วไป	6	2	2	2	2	2	2	2	-	20	-	20
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ม.ศิลปากร พ.ศ.2527	4	ปรชธนา นิเทศ	พื้นฐานทั่วไป	3	6	3	3	3	3	2	1	(เฉพาะคณะศึกษาศาสตร์)6	30	4	34
ปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ ว.เทคโนโลยี พ.ศ.2529	4	เกษตรศึกษา	พื้นฐาน	-	8	18	6	6	6	2	-	-	44	-	44
	4	ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม	พื้นฐาน	3	6	6	9	12	6	2	-	-	38	-	38
	4	ธุรกิจศึกษา	พื้นฐาน	-	6	-	-	6	6	2	-	-	32	-	32
	4	สหกรรม	พื้นฐาน	3	9	6	3	6	6	2	-	-	35	-	35
ปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ ม.เกษตร พ.ศ.2530	4	ศึกษาศาสตร์	พื้นฐาน	6	-	6	-	6	6	2	-	-	32	-	32
	4	วิทยาศาสตร์ (-หรือศึกษา)	บังคับพื้นฐานทั่วไป	9	-	9	7	10	6	✓	✓	-	43	-	43
	4	ศิลปศาสตร์ (-หรือศึกษา)	บังคับพื้นฐานทั่วไป	12	-	6	6	9	6	✓	✓	-	42	-	42
	4	วิทยาศาสตร์ (-เกษตร)	บังคับพื้นฐานทั่วไป	12	-	28	7	21	6	2	-	-	74	-	74
	4	ศิลปศาสตร์ (-สหกรรม)	บังคับพื้นฐานทั่วไป	16	-	6	6	15	6	2	-	-	51	-	51
	4	ศึกษาศาสตร์ (-ครูศึกษา)	บังคับพื้นฐานทั่วไป	9	-	14	6	10	6	4	✓	-	49	-	49
วิทยาชัย พ.ศ.2530 สาขาวิชาการศึกษา	4	ศึกษาศาสตร์ (ธุรกิจ)	บังคับพื้นฐานทั่วไป	6	9	3	6	16	6	4	✓	-	50	-	50
	4	ปรชธนา	พื้นฐานทั่วไป	8	-	4	4	8	8	-	-	-	32	8	40
	4	คอมพิวเตอร์ นิเทศ คส.พิเศษ	พื้นฐานทั่วไป	10	-	10	-	10	8	-	-	-	40	-	40
	2	ปรชธนา	พื้นฐานทั่วไป	4	-	4	-	4	4	-	-	-	16	-	16
	2	คอมพิวเตอร์ นิเทศ คส.พิเศษ	พื้นฐานทั่วไป	4	-	4	-	4	4	-	-	-	16	-	16
	2	ทุกสาขาวิชา (นอกจากปรชธนา)	พื้นฐานทั่วไป	6	-	6	-	6	6	-	-	-	24	-	24
ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต พ.ศ.2530	4	สถาปัตยกรรม	พื้นฐานทั่วไป	5	-	-	3	4	2	-	-	-	8	-	81
	4	โหราศาสตร์	วิทยาศาสตร์สังคม	-	2	-	3	4	2	-	-	-	11	-	11
	4	เกษตร	พื้นฐานทั่วไป	2	-	9	2	-	-	-	-	-	17	-	17

จะเห็นว่า ในหมวดวิชานั้นฐานทั่วไปนี้ประกอบด้วยวิชาที่เชื่อว่าช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพแห่งความเป็นมนุษย์โดยรวม ๆ และลักษณะเด่น ๆ ก็คือ เน้นภาษาศาสตร์มากที่สุด คือ ภาษาไทยเฉลี่ย 6 หน่วยกิต ภาษาอังกฤษเฉลี่ย 6 หน่วยกิต สังคมศาสตร์รองลงมา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นอันดับ 3 ส่วนพละนามัยให้เรียนน้อยที่สุด

อาจกล่าวได้ว่า ฐานของการครุศึกษาจาก หมวดวิชานั้นฐานทั่วไป ยังเป็นภาพของการเน้น ความรู้ ความสามารถด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ โดยเฉพาะภาษา ศาสตร์ ส่วนเรื่องของการแสวงหาความจริง และความคิดเชิงตรรกยังได้รับความสนใจน้อย

ข. หมวดวิชาครูหรือวิชาการศึกษา

วิชาครูมีเรียน เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้ทุกหลักสูตร โดยเรียกชื่อเป็นหมวดวิชาครูในหลักสูตรจำนวน 15 ฉบับ และเรียกชื่อเป็นหมวดวิชาการศึกษาในหลักสูตรจำนวน 16 ฉบับ หลักสูตรอีก 2 ฉบับ คือ หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (4 ปี) สาขาการประถมศึกษา พ.ศ. 2524 และหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (2 ปี) สาขาการประถมศึกษา พ.ศ. 2524 จัดเนื้อหาสาระออกเป็นงานที่ต้องไปปฏิบัติจริง งานอันหนึ่ง คือ งานสอน มีขอบข่ายครอบคลุมถึงการมีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หลักการประถมศึกษา หลักการสอนทั่วไป รวมถึงความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษา รวมทั้งการสังเกตการสอน และฝึกสอน งานสอนของหลักสูตรทั้ง 2 ฉบับนี้ จึงครอบคลุมหลายหมวดวิชามิใช่เพียงแต่หมวดวิชาครูหรือวิชาการศึกษา

หมวดวิชาครูของหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่มีในหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงพ.ศ. 2489-2516 แต่มีรายวิชาใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะ มีรายวิชาครูเฉพาะสาขา และรายวิชาเลือกเพิ่มขึ้นหลายรายวิชา วิชาครูของหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้ ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 39

หมวดวิชาครู/วิชาการศึกษา ของหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้มี
ลักษณะเด่น 8 ประการ ดังนี้

1. เห็นประสบการณ์วิชาชีพเป็นอันดับหนึ่ง เห็นได้ชัดว่า แนวคิดนี้
พัฒนามาจากการฝึกหัดสอนในช่วงก่อน ๆ นั้นเอง เพียงแต่ช่วงนี้งานในสถานศึกษาซับซ้อนมากขึ้น
การฝึกหัดงานเพื่อเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนจึงหมายถึงงานอื่น ๆ นอกจากการ
สอนด้วย แต่การฝึกสอนก็ยังเป็นประสบการณ์ที่แน่นที่สุดในบรรดาประสบการณ์ทั้งปวง
2. วิธีการสอน ก็ได้รับการเน้นเช่นเดียวกับประสบการณ์วิชาชีพด้วย
เหตุที่สนับสนุนประสบการณ์วิชาชีพด้วย แต่เฉพาะหลักสูตรครุศึกษาในช่วงนี้ มีการแยกวิธีการสอน
ออกเป็นวิธีสอนทั่วไป และวิธีสอนตามวิชาเฉพาะ
3. จิตวิทยา มีรายวิชาหลากหลายยิ่งขึ้น แต่อาจจัดได้เป็น 4
กลุ่ม คือ จิตวิทยา การศึกษา จิตวิทยาแนะแนว จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาสังคม กล่าวได้ว่า
การครุศึกษาในยุคนี้ให้ความสนใจบรรยากาศเพิ่มขึ้น นี้เป็นลักษณะที่แตกต่างจากการครุศึกษาใน
ช่วงอื่น
4. เทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลทางการศึกษา
เป็นวิชาที่กำหนดในหลักสูตรในช่วงนี้มากขึ้น หลังจากได้จากวางรากฐานแล้ว ในช่วงแห่งความทันสมัย
5. หลักการศึกษาปรากฏอยู่บ้างในระยะต้นของหลักสูตรในช่วงนี้
และปรากฏมากหลักสูตรชั้นในระยะต่อมา แต่จำนวนหน่วยกิตไม่มากนัก แสดงให้เห็นผลว่าไม่เห็น
หลักการ
6. วิชาจำพวกพัฒนาความคิด เช่นปรัชญาการศึกษา สังคมฯ ปรากฏ
มากขึ้นในหลาย ๆ หลักสูตร
7. การค้นหาและสำรวจแนวทางสำหรับตัวการครุศึกษาเอง ได้รับความ
สนใจมากขึ้น ดังปรากฏวิชาประวัติการศึกษา การศึกษากับชีวิตและชุมชน
8. มีวิชาต่าง ๆ หลากหลายนมากขึ้น ทำให้เห็นภาพของการศึกษาที่
ซับซ้อนขึ้นกว่าในช่วงอื่น ๆ ก่อนหน้านี้

ค. หมวดวิชาเฉพาะ

หมวดวิชาเฉพาะของหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้ หมายถึง หมวดวิชาเนื้อหาที่ผู้เรียนเลือกเรียนเพื่อให้มีความรู้ความชำนาญในหมวดวิชาที่เป็นพิเศษ เพื่อออกไปสอนหรือปฏิบัติงานสนับสนุนการสอน (บุคลากรทางการศึกษา) วิชาเฉพาะที่จัดให้ศึกษามีทั้งวิชาสามัญ วิชาอาชีพ และวิชาการศึกษา จำนวนสาขา รูปแบบการจัดวิชาเฉพาะ และวิชาที่กำหนดให้เป็นวิชาเฉพาะมีปรากฏในตารางที่ 40

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักษณะของวิชาเฉพาะตามหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้ พอจะประมวล

ได้ 2 ประการดังนี้

1. มีจำนวนสาขามาก ทั้งนี้เกิดจากการใช้เกณฑ์หลายอย่างคือ
 - 1.1 แบ่งตามระดับเป็นอนุบาล (ปฐมวัย) ประถมศึกษา
มัธยมศึกษา
 - 1.2 แบ่งตามลักษณะงานที่ปฏิบัติในสถานศึกษา เป็น
 - 1.2.1 วิธีสอน เฉพาะวิธีสอนที่มีหลายสาขามาก
โดยจำแนกตามเนื้อหาวิชา เช่น วิธีสอนภาษา
ไทย วิธีสอนคหกรรม
 - 1.2.2 สัมมนาการสอน ซึ่งก็จำแนกสาขาหลากหลาย
ไม่แน่กัน เช่น ห้องสมุด เทคโนโลยีการศึกษา
พยาบาล

ลักษณะเช่นนี้แสดงแนวคิดที่มองวิชาการเป็นแท่ง ศึกษาลึกเป็นส่วน ๆ

2. มีลักษณะเป็นวิชาเอก (เดี่ยว) และวิชาเอกวิชาโทในหลักสูตร
ส่วนใหญ่ การจัดเช่นนี้สะท้อนแนวคิดแห่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ

ง. หมวดวิชาเลือกเสรี

หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง รายวิชาที่ให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้นอก
เหนือจากวิชาเฉพาะ โดยเลือกเรียนตามความสนใจจากกลุ่มวิชาใดก็ได้ หรือจากวิชาที่เปิดสอน
ในสถาบันนั้น ซึ่งตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา พ.ศ. 2521 กำหนดไว้ให้ไม่
น้อยกว่า 5 หน่วยกิต แต่เมื่อนิยามหมวดวิชาเลือกเสรีของหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้พบว่า
การเลือกเรียนหมวดวิชานี้ยังมีลักษณะที่แตกต่างกัน เนื่องจากบางหลักสูตรมีข้อกำหนดเฉพาะของ
หมวดวิชานี้ จึงอาจสรุปได้ว่าเนื้อหาของหมวดวิชานี้มี 2 ลักษณะคือ 1) เป็นหมวดวิชาที่ให้
เลือกเรียนอย่างอิสระตามความสนใจ และ 2) เป็นหมวดวิชาที่ให้เลือกเรียนภายในขอบเขตที่
กำหนดไว้

หลักสูตรที่มีหมวดวิชาเลือกเสรีที่ให้เลือกเรียนตามความสนใจ เช่น หลักสูตรปริญญาตรีศาสตรบัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2520 และ พ.ศ. 2525 ซึ่งระบุไว้ว่า "เป็นหมวดที่เลือกเรียนตามความสนใจ เพื่อส่งเสริมให้มีโอกาสใช้วิจารณญาณของตนเองโดยเสรี" (คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520 : 24, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525 : 29) นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2519 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2521 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2526 หลักสูตรปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2530

หลักสูตรที่มีหมวดวิชาเลือกเสรีที่ให้เลือกเรียนภายในขอบเขตที่กำหนดไว้มี 6 กลุ่มย่อยตามลักษณะของข้อกำหนดดังต่อไปนี้ คือ 1) หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พ.ศ. 2527 หลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ. 2530 สาขาวิชาการศึกษา และหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต พ.ศ. 2530 กำหนดให้เลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่สนใจในสาขาใดก็ได้ตามคำแนะนำหรือโดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรือภาควิชา 2) หลักสูตรการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2523 กำหนดให้เลือกจากชุดต่าง ๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตรปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ยกเว้นวิชาประสบการณ์วิชาชีพอื่นต่าง ๆ ทั้งในและนอกหลักสูตรของสาขา และวิชาของการพยาบาล 7 ชุดวิชา 3) หลักสูตรปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2518 หลักสูตรวิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2520 และหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตเทคโนโลยีการเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา บางพระ ชลบุรี กำหนดให้เลือกหมวดวิชาเลือกเสรีจากวิชาบางสาขาวิชาเท่านั้น 4) หลักสูตรปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2519 และ พ.ศ. 2522 กำหนดให้เลือกจากวิชาที่นอกเหนือจากรายวิชาเอกหรือโท 5) หลักสูตรการฝึกหัดครู สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 ระบุว่าหน่วยกิตของหมวดวิชาเลือกเสรียึดหยุ่นไปตามหน่วยกิตบังคับในหมวดวิชานั้นฐานทั่วไป หมวดวิชาครูและหมวดวิชาเฉพาะ เช่น ถ้าเรียนวิชาใน 3 หมวดวิชาครบหน่วยกิตบังคับแล้ว แต่หน่วยกิตรวมยังไม่ครบ ให้เลือกเรียนวิชาอื่นเพิ่มเติมจากสาขาใดก็ได้ สำหรับวิชาเฉพาะบางสาขาที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนเกินกว่าปกติถึง 49 หน่วยกิต ก็ให้นำเอาหน่วยกิตที่จัดไว้สำหรับหมวดวิชาเลือกไปชดเชยจำนวนหน่วยกิตที่เกินได้ และ 6) หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2520 และ พ.ศ. 2525 กำหนดไว้ว่าถ้าเรียน 3 หมวดวิชาแล้ว หน่วยกิตยังไม่ครบ 140 ให้เลือกรายวิชาใด ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย

ได้จนครบ แต่ต้องไม่ใช่วิชาพื้นฐานทั่วไป และ/หรือพื้นฐานของเอก-โท ที่กำลังเรียน และต้องได้รับอนุมัติการลงทะเบียนเรียนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาที่เลือกเรียน

2.2 การสอน

เมื่อนิยามโครงสร้างสาระเนื้อหาของหลักสูตรการครุศึกษามาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ในช่วงนี้หลักสูตรจัดเนื้อหาออกเป็น 4 หมวดวิชาคือ

- ก. หมวดวิชาสามัญ (พื้นฐานหรือหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป) คือ หมวดวิชาที่ประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีทั้งวิชาบังคับเลือก เนื้อหาของกลุ่มมีทั้งที่เป็นทฤษฎีและการปฏิบัติ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์และนวัตนาถศาสตร์
- ข. หมวดวิชาครูหรือหมวดวิชาการศึกษา คือหมวดวิชาที่ประกอบด้วย กลุ่มวิชาการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ หลักสูตร วิธีสอน จิตวิทยา เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา และวิชาการศึกษาอื่น ๆ ที่ไม่ได้จัดอยู่ในกลุ่มดังกล่าว เช่น หลักการศึกษา และการมัธยมศึกษาหรือการอาชีวศึกษา เป็นต้น วิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ปฏิบัติโดยไปสังเกตการสอนหรือการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา และฝึกทำหน้าที่ครูประจำชั้น หรือไปฝึกงานด้านสนับสนุนการสอนเบื้องต้น หลังจากนั้นก็ฝึกสอนหรือฝึกสอนหรือฝึกงานเต็มวัน ตลอดครึ่งภาค หรือหนึ่งภาคการศึกษา
- ค. หมวดวิชาเฉพาะ คือหมวดวิชาที่ประกอบด้วยรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพ และรายวิชาทางการศึกษา ที่จัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนในรูปของวิชาเอก-โท เพื่อให้เกิดความชำนาญเป็นพิเศษในเรื่องนั้น เพื่อนำไปสอนหรือปฏิบัติงานสนับสนุนการสอน
- ง. หมวดวิชาเลือกเสรี คือ หมวดวิชาที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในสาขาใดก็ได้ที่เปิดในสถาบันการศึกษานั้น โดยเลือกเรียนตามความสนใจและประโยชน์ของแต่ละบุคคล

ตามหลักฐานเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรการครุศึกษา ในช่วงนี้ อาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะคล้ายกับการสอนในหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงก่อน ๆ คือ มีการสอนในส่วนที่เป็นภาคทฤษฎี และการสอนในส่วนที่เป็นภาคปฏิบัติ โดยเน้นการสอนทั้งสองส่วน

ควบคู่กันไป ดังระบุไว้ชัดเจนในหลักสูตรบางฉบับ เช่น หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี พ.ศ. 2520 และ พ.ศ. 2525 ได้ระบุว่ายโยบายการจัดหลักสูตรคือ "ประสานทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกันและ ให้น้ำหนักอยู่ในบรรยากาศวิชาอื่นของตนให้มากที่สุด" (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520 : 23, 2525 : 20) หลักสูตรการฝึกหัดครู สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 ระบุว่า "เน้นการปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี" (กรมการฝึกหัดครู 2519 : 6) สำหรับกิจกรรมเสนอแนะในหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงที่มีเสนอแนะไม่มากนัก ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการบรรยายเนื้อหาวิชาที่ต้องสอน หลักสูตรที่มีการเสนอแนะกิจกรรมเช่น หลักสูตรศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2519 มีแนะแนวการสอนรายวิชาโครงการศึกษาเอกเทศว่าให้อาจารย์เป็นผู้เฝ้าคอยอย่างใกล้ชิดในโครงการการศึกษาของผู้เรียน โดยเน้นการสอนเป็นรายบุคคล (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2519 : 278)

หลักสูตรการศึกษาสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2523 ระบุไว้ในชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษาว่า เป็นการประยุกต์หลักการและทฤษฎีมาสู่ภาคปฏิบัติโดยการจัดการศึกษาแบบเข้ม ใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น กรณีเฉพาะราย เกมบริหาร และสถานการณ์จำลอง เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2529 : 51) หลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาการประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ทั้งฉบับ 4 ปี และ 2 ปี มีรายชื่อเอกสารประกอบการเรียนทฤษฎีวิชา มีกิจกรรมการเรียนการสอนเสนอแนะ เช่น การบรรยายประกอบโสตทัศนูปกรณ์ในเนื้อหาทุกตอน การสังเกตการณ์โรงเรียนประถมศึกษา การอภิปรายกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย การมอบงานทั้งรายบุคคลและกลุ่ม การใช้กระบวนการกลุ่ม สถานการณ์จำลอง การทดลองปฏิบัติการสอน การศึกษากর্মตัวอย่างและฝึกการแก้ปัญหา การสาธิต การพาไปศึกษานอกสถานที่ การสาธิตและบรรยายโดยวิทยากร บทบาทสมมุติ การให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นระบุชัดเจนให้มีการสังเกตทำรายงานการวิจารณ์และฝึกงานครู และการจัดสัมมนาให้ผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ก่อนออกฝึกสอน ระหว่างฝึกสอน และหลังฝึกสอน จึงอาจกล่าวได้ว่าการสอนในหลักสูตรการครุศึกษาในช่วงนี้ใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ มากขึ้นเมื่อประสานทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติ

ลักษณะเด่นของการสอนในช่วงนี้มี 2 ประการ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับการประสานทฤษฎีและปฏิบัติเข้าด้วยกัน และเน้นให้ผู้เรียน อยู่ในบรรยากาศวิชาชีพอของตนเองให้มากที่สุด การให้ความสำคัญนี้สะท้อนผ่านครูซึ่งเป็นนักปฏิบัติ เช่นเดียวกับในช่วงก่อน ๆ ที่ผ่านมา เนียงแต่ช่วงนี้ให้ความสำคัญกับหลักวิชามากขึ้น
2. มีวิธีสอนแบบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น เช่น การสอนรายบุคคล สถานการณ์จำลอง ซึ่งโดยภาพรวมแล้วก็เป็นการเพิ่มทฤษฎีประสบการณ์แก่ผู้เรียนให้ไปเป็นผู้ปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษานั้นเอง

2.3 การประเมินผลการศึกษา

การประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรการครุศึกษาไทยในช่วงนี้เป็น การประเมินผลรายวิชาด้วยระบบหน่วยกิตทุกหลักสูตร โดยกระทำเมื่อสิ้นสุดการศึกษาแต่ละภาคการศึกษา มีหลักการและเกณฑ์เหมือนระบบหน่วยกิตที่มีมาในหลักสูตรการครุศึกษาก่อนหน้านี้ มีรายละเอียดเพิ่มเติมในหลักสูตรบางฉบับ เช่น อธิบายถึงการคำนวณค่าเฉลี่ยว่ามีการคำนวณเต็มเฉลี่ย 2 ประเภท คือ แด้มเฉลี่ยรายภาค ซึ่งคำนวณจากผลการศึกษาของผู้เรียน ในแต่ละภาคการศึกษา โดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตคำนวณกับแต้มประจำ สัญลักษณ์ที่ผู้เรียนได้รับแต่ละรายวิชาเป็นตัวตั้ง แล้วหารด้วยผลรวมของจำนวนหน่วยกิตคำนวณรายภาคและแต้มเฉลี่ยสะสม ซึ่งคำนวณจากผลการศึกษาของผู้เรียน ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคที่กำลังคิดคำนวณ โดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตคำนวณกับแต้มประจำสัญลักษณ์ที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละรายวิชาเป็นตัวตั้ง แล้วหารด้วยผลรวมของจำนวนหน่วยกิตคำนวณสะสม เป็นต้น สำหรับเกณฑ์ในการสำเร็จการศึกษานั้นยังคงเหมือนเดิมคือ มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมด ต้องเรียนครบได้จำนวนหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2 ได้ คะแนนเฉลี่ยสะสมในวิชาเอกทั้งในส่วนที่เป็นวิชาขึ้นทางการศึกษาและเฉพาะด้านอย่างละไม่ต่ำกว่า 2 และ ได้คะแนนวิชาการศึกษาฝึกสอนหรือฝึกงานไม่ต่ำกว่า 2 แต่มีหลักสูตรบางฉบับมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเช่น หลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง พ.ศ. 2527 ระบุให้ ต้องเข้าร่วมในชมรมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ชมรมฯ ตลอดหลักสูตร หลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ. 2530 สาขาวิชาการศึกษาซึ่งใช้ระเบียบการประเมินของผลการศึกษาของวิทยาลัยครู ฉบับ พ.ศ. 2528 มีเกณฑ์คือ ประพฤติดี สอบได้ในรายวิชาต่าง ๆ ครบตามหลักสูตร ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 ไม่ติดค้าง "จ" มีเวลาเรียน

ไม่ต่ำกว่า 4 ภาคเรียนปกติสำหรับหลักสูตร 2 ปี หรือ 7 ภาคเรียนปกติ สำหรับหลักสูตร 4 ปี และมีสภาพเป็นนักศึกษาไม่เกิน 8 ภาคเรียน ส่วนหลักสูตรปริญญาตรีสาขาศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. 2529 มีหลักการและเกณฑ์ในการประเมินผลการศึกษาคือ การประเมินผลรายวิชาใช้แบบอิงเกณฑ์ มีวิธีการคือจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ก) นิจารณผลงานที่มอบหมายร้อยละ 20 ข) กิจนิสัยความสนใจและการเข้าร่วมกิจกรรมร้อยละ 10 ค) การทดสอบร้อยละ 70 มีเกณฑ์ผ่านคือ ได้คะแนนงานที่มอบหมายผ่านเกณฑ์ มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 สอบผ่านหน่วยที่สำคัญ ตามเกณฑ์ที่กำหนดแต่ละรายวิชา และต้องผ่านรวมทั้งหมดด้วย

จากหลักสูตรจำนวน 33 ฉบับช่วงนี้ ส่วนใหญ่ไม่มีการระบุเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา อาจเป็นเพราะยังคงใช้หลักการและเกณฑ์เดิม จึงมีเพียง 10 หลักสูตรที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้

สรุป

อาจเป็นเพราะบรรยากาศทางการศึกษาเจริญงอกงามในช่วงแห่งความทันสมัย การเปลี่ยนแปลงอันซับซ้อนรวดเร็วในปัจจุบันสมัย และความมีเสรีภาพทางความคิดในช่วงนี้ ทำให้ทัศนคติอิสระเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ขณะเดียวกันก็มีนักการศึกษาที่ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขึ้น การครุศึกษาไทยก็อยู่ในบรรยากาศเช่นนี้ ซึ่งอาจประมวลแนวคิดของการครุศึกษาไทยในช่วงนี้ได้ 2 ประการ ดังนี้

1. มีความเป็น dynamic มากขึ้น โดยมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมากกว่าครึ่งในช่วงที่ผ่านมา ในขณะที่วัยภักดิ์ของหลักสูตรสูงขึ้น ลักษณะต่อเนื่องของหลักสูตรเริ่มหมดไป และมีลักษณะเป็นหลักสูตรแยกวิชาเอกมากขึ้น

2. ยังคงมีแนวคิดว่า ครู คือ นักปฏิบัติในสถานศึกษา แต่มีการตีความในการเตรียมนักปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างน้อย 2 แนวคือ

2.1 เตรียมกำลังคนเฉพาะทางที่เชี่ยวชาญเฉพาะอย่างลึกซึ้ง เนื่อบรรจุลงในตลาดอาชีพได้ทันทีและตรงตามความต้องการ

2.2 เตรียมกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถพื้นฐานทางครุศึกษา และสามารถปรับตัวได้ตามความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว

3. มีภาพใหม่ที่ปรากฏขึ้นในหลักสูตร คือ ภาพของครู ซึ่งมีความเป็นมนุษย์ ภาพของครูซึ่งเป็นทวิษการมนุษย์ที่มีคุณภาพ และภาพของครูซึ่งเป็นสภวิชาชั้นชั้นสูง

ด้วยภาพที่แตกต่าง หลากหลายของแนวคิดในการจัดครุศึกษาดังนี้ ทำให้มีวิชาต่าง ๆ มากกว่าช่วงอื่น ๆ ที่ผ่ามา วิธีการก็แตกต่างกันไปตามแนวคิดความเชื่อเหล่านั้น แต่ส่วนใหญ่ก็ยังเป็นวิธีสอนแบบบรรยายปาฐกถา ในเรื่องการวัดและประเมินผลยังอาศัยแบบวัดและแบบทดสอบต่าง ๆ และระบบคะแนน เพียงแต่ก็มีการถ่วงน้ำหนักด้วยแบบทวิษการอีกทีหนึ่ง อย่างไรก็ตามภาพที่ยังชัดเจนในช่วงนี้ก็คือ การครุศึกษาไทยยังเน้นการเตรียมักปฏิบัติ เข้าสู่ตลาดแรงงาน

ภาพอื่นที่ปรากฏชัดยิ่งกว่าช่วงใดก็คือ ภาพแห่งการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง ภาพนี้ปรากฏทั้งในเป้าหมายของหลักสูตรและในรายวิชาใหญ่ ๆ ที่เพิ่มเข้ามาในช่วงนี้ แต่ภาพนี้ก็ เป็นเพียงภาพที่เริ่มปรากฏขึ้น ไม่ชัดเจนเมื่อเทียบกับช่วงอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย